

Bijlage

Criteria inzake de beoordeling van de verwerkbaarheid van bedrijfsafvalwater op een RWZI

1. Algemeen uitgangspunt

Het voorkomen van vervuiling en het maximaal vermijden van bedrijfsafvalwater door ondermeer een optimale bedrijfsvoering staat voorop. Kostenprikkels die het principe van preventie van vervuiling stimuleren zullen daartoe ingezet worden.

Bedrijfsafvalwater kan in principe op RWZI geloosd worden via een openbare riolering. Dit mag evenwel geen aanleiding geven tot een minder goed functioneren van de RWZI en het rioleringsstelsel.

2. Toetsingscriteria :

2.1. Bedrijfsafvalwater van kleine bedrijven en huishoudelijk afvalwater

Het bedrijfsafvalwater van kleine bedrijven evenals het huishoudelijk afvalwater van alle bedrijven wordt gesaneerd binnen de noodzakelijke minimale RWZI-zuiveringscapaciteit voor huishoudelijk afvalwater berekend op basis van het aantal aangesloten en aan te sluiten inwoners - hierna RWZI-basiszuiveringscapaciteit genoemd - voor zover het voldoet aan de in de milieuvergunning opgelegde lozingsvoorwaarden.

Dit geldt sowieso ook voor het afvalwater van ziekenhuizen, verzorgingsinstellingen, gevangenissen, onderwijsinstellingen kantoorgebouwen, zwembaden, horeca, campings,... tenzij in het vergunningenadvies andersluidend wordt gemotiveerd.

Onder kleine bedrijven worden alle bedrijven begrepen die :

— onder de N-drempels vallen $N1 < 600$ en $N2 < 200$ en $N3 < 400$

en

— die geen grote hoeveelheid verdund afvalwater lozen (niet meer dan $200 \text{ m}^3/\text{dag}$ met een gemiddelde BZV van minder dan 100 mg/l)

en

— die geen andere stoffen lozen in hoeveelheden die de werking van de RWZI kunnen verstoren

Bedrijfsafvalwater van deze kleine bedrijven wordt in principe vergelijkbaar geacht met huishoudelijk afvalwater en kan dus normaliter op riool worden geloosd.

2.2. Bedrijfsafvalwater van bedrijven met een kleine impact

Indien het bedrijfsafvalwater, dat boven deze N-drempels uitkomt en voldoet aan de andere voorwaarden van 2.1., slechts een relatief klein deel uitmaakt van de capaciteit van de RWZI, kan het normaal gezien eveneens verwerkt worden op RWZI.

Onder kleine impact van een bedrijf wordt begrepen :

— een vergund debiet van minder dan 5 % van de hydraulische capaciteit van de RWZI (op basis van ontwerp 1 DWA);

— een geloosde vracht van minder dan 15 % van de ontwerp-BZV-vracht en minder dan 5 % van de ontwerpvrachten aan CZV en ZS;

— een geloosde stikstofvracht van minder dan 5 % van de ontwerpvracht aan totaal stikstof;

— een geloosde fosforvracht van minder dan 5 % van de ontwerpvracht aan totaal fosfor.

(opmerking : dit geldt niet voor $N2$ omdat RWZI's niet gebouwd zijn voor metaalverwijdering)

2.3. Een ad hoc benadering voor het bedrijfsafvalwater van de andere bedrijven die maximaal tot een Win-Win situatie moeten leiden

Bij het evalueren van de impact van een bedrijf staat de goede werking - de naleving van de Vlaremeffluentnormen - van de RWZI en de overige zuiveringsinfrastructuur centraal.

Indien de werking van de zuiveringsinfrastructuur niet gehypothekeerd wordt, is er geen reden om bedrijven niet aan te sluiten op of af te koppelen van de RWZI.

Indien de werking van openbare zuiveringsinfrastructuur niet voldoet of in de toekomst niet meer dreigt te voldoen aan de opgelegde normen dient de aansluitbaarheid van elk bedrijf binnen het zuiveringsgebied die niet onder de categorie beschreven onder 2.1 of 2.2 valt, onderzocht te worden. Naast de ecologische toezichthouder dient de N.V. Aquafin hierover te waken en hiertoe de nodige initiatieven te nemen. Ook het transport van het bedrijfsafvalwater van deze bedrijven mag hierbij geen toewijsbaar negatief impact hebben op de kwaliteit van het oppervlaktewater door het veelvuldig overstorten van grote hoeveelheden ongezuiverd afvalwater.

De mogelijkheden tot verwerking van het afvalwater met een belangrijke impact op de RWZI hangt dus van diverse factoren en actoren af. Een integrale benadering van de problematiek is hierbij essentieel. De verschillende mogelijke oorzaken van de slechte werking van de openbare zuiveringsinfrastructuur, dienen geëvalueerd te worden waarbij elke actor zijn verantwoordelijkheid dient te nemen.

Hieronder worden de aspecten beschreven die als toetsingsbasis gehanteerd dienen te worden om de impact van de medeverwerking te bepalen en de al dan niet aansluitbaarheid van de bedrijven op de openbare zuiveringsinfrastructuur te evalueren.

2.3.1. Zijn de aangeboden afvalwaters goed verwerkbaar op RWZI?

Omdat de zuivering van rioolwater in een RWZI gebaseerd is op biologische afbraak- en omzettingsprocessen is de samenstelling van het aangevoerde afvalwater een belangrijk gegeven. Een goede verhouding dient te bestaan tussen de parameters BZV, CZV en de nutriënten stikstof en fosfor, daar deze de parameters zijn waarop de dimensionering van de RWZI gebaseerd.

Het afvalwater is in de regel goed verwerkbaar op de RWZI indien het afvalwater gemiddeld aan volgende verhoudingen voldoet :

- CZV/BZV<4
- BZV/N>4
- BZV/P>25

De verwerking van bedrijfsafvalwater is geen probleem als er voldoende zuiveringscapaciteit aanwezig is en de vermelde verhoudingen gerespecteerd worden op de RWZI. Indien de capaciteit van de RWZI onvoldoende groot is kan een uitbreiding van de RWZI overwogen worden. Overleg tussen Vlaamse overheid en bedrijf wordt hieromtrent dan opgestart.

Bijzondere gevallen van goede verwerkbaarheid :

a) Valoriseerbaar afvalwater :

In een aantal gevallen is de concentratie en de samenstelling van het bedrijfsafvalwater van die aard dat het rechtstreeks als een grondstof in het RWZI-zuiveringsproces (bvb. voor denitrificatie of defosfatatie) kan gebruikt worden.

b) Complementair bedrijfsafvalwater :

Bepaalde bedrijfsafvalwaters hebben een zodanig gunstige samenstelling dat ze een positief effect hebben op de RWZI-bedrijfsvoering. Bv door een gunstige impact op de verhoudingen CZV/BZV, BZV/N of BZV/P. Dit betekent dat ze saneerbaar zijn binnen de RWZI basiszuiveringscapaciteit en ze dus met andere woorden geen extra capaciteit innemen op de RWZI. Dergelijke bedrijven kunnen verder aangesloten blijven op RWZI.

De aanvullende verwerkingscriteria van het valoriseerbaar afvalwater en het complementair bedrijfsafvalwater dienen in het contract opgenomen te worden.

Voor bedrijfsafvalwater van bedrijven waarvan blijkt dat ze problemen leveren of zullen leveren voor de goede werking van de openbare zuiveringsinfrastructuur kan via ingrepen in het productieproces en/of door gerichte behandeling van het bedrijfsafvalwater er voor gezorgd worden dat het afvalwater wel verwerkbaar wordt. Dit kan gebeuren door de bijvoorbeeld de samenstelling van het afvalwater te wijzigen zodat het verwerkbaar wordt. Zo nodig kan gevraagd worden om via dosering van een koolstofbron - bij voorkeur een valoriseerbaar afvalwater of secundaire grondstof - om de vermelde verhoudingen op de RWZI na te leven.

Bedrijfsafvalwater waarvan na grondig onderzoek blijkt dat het verwerkbaar is op RWZI kan blijvend op riolering geloosd worden.

Pieklozingen dienen hierbij evenwel vermeden te worden. Een spreiding van de lozing van de vuilvracht, via bv buffering, moet hierbij opgelegd worden indien dit nodig is om de goede werking van de RWZI te verzekeren.

Indien er te weinig restcapaciteit aanwezig is op de RWZI kunnen lozingen van bedrijfsafvalwater enkel indien bijkomende zuiveringscapaciteit wordt uitgebouwd, met medefinanciering van de betrokken bedrijven.

2.3.2. Hydraulische impact

Indien de hydraulische impact nefast is voor de werking van de RWZI of indien de hydraulische impact leidt tot veelvuldig overstorten, dienen er maatregelen genomen te worden. De maatregelen omvatten ook een beraad binnen de overheid met betrekking tot alternatieve afvoermogelijkheden kaderend binnen het decreet integraal waterbeleid. Bedrijfsafvalwater dat verregaand gezuiverd en/of verdund is en voldoet aan de lozingsnormen, is niet of weinig biologisch behandelbaar. Dit wordt best van de op een operationele RWZI aangesloten openbare riolering afgekoppeld en geloosd in een geschikt oppervlaktewater of kunstmatige afvoer voor hemelwater indien deze aanwezig zijn.

Niet verontreinigd hemelwater (afkomstig van daken en verharde oppervlakten) hoort niet thuis in de openbare afvalwaterriolering, tenzij het technisch niet mogelijk is om de afkoppeling ervan tegen redelijke kosten door te voeren. De bestaande gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater van 1 oktober 2004 blijft natuurlijk gelden. Hemelwater verdunt immers enkel het te zuiveren afvalwater - waardoor de effectiviteit van het zuiveringsproces vermindert - en genereert problemen van overstort van ongezuiverd afvalwater bij zwaar regenweer.

Inzake de lozing van niet-verontreinigd hemelwater en/of bemalingswater geldt dan ook als algemeen uitgangsprincipe dat dit in eerste instantie maximaal nuttig moet worden gebruikt en in tweede instantie indien mogelijk moet worden geïnfiltreerd of gebufferd, zodat in laatste instantie slechts een beperkt debiet vertraagd wordt afgevoerd. Ook de plaatsing van de overloop van de hemelwaterput en de infiltratievoorziening dient aan dit principe te beantwoorden.

2.3.3. Gevaarlijke stoffen in bedrijfsafvalwater

Afvalwater dat gevaarlijke stoffen bevat (N₂>200 of grote hoeveelheden andere gevaarlijke stoffen) moet eveneens nader geëvalueerd worden.

Het uitgangspunt is dat RWZI's niet uitgebouwd zijn voor sanering van gevaarlijke stoffen. Lozing op riolering is pas mogelijk na verwijdering aan de bron.

VLAREM hanteert een duidelijke logica om de lozing van gevaarlijke stoffen in bedrijfsafvalwater te regelen : lozingen van gevaarlijke stoffen in concentraties onder de milieukwaliteitsnormen zijn impliciet toegelaten, lozingen in hogere concentraties moeten specifiek vermeld worden in de vergunning. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt tussen lozingen op riolering dan wel in oppervlaktewater.

BBT vormt het minimaal kader waarbinnen vergunningsvoorwaarden moeten worden vastgesteld. Voor gevaarlijke stoffen die toxisch, persistent en bio-accumuleerbaar zijn, is voorkomen en/of beëindiging van verontreiniging het uitgangspunt; voor alle andere gevaarlijke stoffen is progressieve vermindering en het halen van de milieukwaliteitsnormen voor het ontvangende oppervlaktewater het uitgangspunt.

De operationalisering van deze uitgangspunten wordt uitgewerkt in het Reductieprogramma Gevaarlijke Stoffen. Indien het geloosde afvalwater dus gevaarlijke stoffen bevat in concentraties boven de geldende milieukwaliteitsnormen van het ontvangende oppervlaktewater, moeten aanvaardbare concentraties en/of vrachten opgelegd te worden.

2.3.4. Zijn er mogelijke alternatieven voor aansluiting op riolering?

Indien de afkoppeling van de RWZI noodzakelijk blijkt, dient er een alternatief mogelijk te zijn. Is er bijvoorbeeld een waterloop met voldoende grote capaciteit zowel op kwalitatief als kwantitatief vlak in de buurt?

Indien er een geschikt oppervlaktewater (natuurlijke of kunstmatige waterloop) in de nabijheid van het bedrijf ligt kan volledig aan de bron gesaneerd worden en geloosd worden het betreffende oppervlaktewater. Dit geschikt oppervlaktewater kan ook via de regenweerafvoerleiding (RWA-leiding) of een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater (bv. gracht) bereikt worden. Volgende aspecten zijn daarbij ook belangrijk :

- er wordt gestreefd naar een gemeenschappelijke aanpak om op industrieterreinen gescheiden rioleringen met bijhorende buffercapaciteit (en inbegrip van maximaal hergebruik van het hemelwater) te implementeren;

- grachten worden ingeschakeld voor de afvoer van hemelwater/effluënten : vooral grachten langs gewestwegen en provinciale wegen kunnen voor veel bedrijven een oplossing bieden (eventueel na aanpassingen aan duikers in functie van afvoerdebieten) voor hun (afval)waterafvoer. Dit is tot op heden nog maar in een beperkt aantal gevallen doorgevoerd;

- hergebruik van hemelwater/effluënten wordt gestimuleerd. Wat voor het ene bedrijf of RWZI effluent is kan - al dan niet na verdere behandeling - als goedkope alternatieve waterbron dienen voor andere bedrijven;

In ieder geval dienen redelijke overgangstermijnen voorzien te worden in functie van de ernst van het probleem en de mogelijkheden van de bedrijven.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Y. LETERME

De Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur,

K. PEETERS